

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPEL — LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN A. ROBLES
BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. A. E. J. NYSINGH — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITEN-
LAND: J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN EN C. J. MEIJER — EFFICIËNTIE: C. A. BLAZER EN L. POLAK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-
LITERATUUR: Mej. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG

MEDEWERKERS: PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir.
J. GOUDRIAAN JR., S. KONIJN, R. KUIJPER, JAMES POLAK, PROF. Dr. N. J. POLAK, J. E. SPINOSA CATTELA, Dr. A. STERNHEIM,
PROF. Dr. J. G. CH. VOLMER

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEOORLOOFT. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24, BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD

Een nieuw geluid	Blz.	65
door G. P. J. Hogeweg		
De terughoudendheid van den ondernemer tegenover wetenschappelijk bedrijfsbeheer	„	66
door Ir. R. M. B. van Berkum		
Efficiëntie	„	67
Red. C. A. Blazer en L. Polak		
De Efficiency-dagen en Efficiency door C. A. Blazer		
Lastige gevallen	„	70
Oplossing lastig geval No. II: Kan verbetering aan een verbruiksvoorwerp leiden tot afschrijving op de boekwaarde? met naschrift door T. Keuzenkamp		
Lastig geval No. III: Rust de etiquette van het beroep ook op den ambtenaar-accountant?		
Examenvraagstukken	„	72
Red. Abr. Mey en Drs. J. Paardekooper		
Groothandel in Rubber en Suiker, door Drs. J. Paar- dekooper		
Uit het Buitenland	„	74
Red. J. E. Erdmans, C. A. Huysman en C. J. Meyer		
Inventarisatie en de Accountant		
Derde Internationaal Accountants-Congres te New-York in September 1929	„	76
Vragenbus	„	77
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde	„	77
Nieuwe boeken	„	80
Ontvangen boekwerken	„	80

EEN NIEUW GELUID

In deze lente is ook in de kringen der accountants een nieuw geluid gehoord. Het onderling overleg tusschen de oudste drie accountantsverenigingen heeft er toe geleid, dat thans voor academisch gevormde accountants de gelegenheid is opengesteld lid te worden van een der drie verenigingen, n.l. van het Nederlandsch Instituut van Accountants, den Nederlandschen Bond van Accountants of de Nederlandsche Organisatie van Accountants.

De statuten van den Bond bevatten al sedert lang een bepaling, die het mogelijk maakt, dat niet door den Bond geexami-

neerden lid der vereniging worden onder bijzondere voorwaarden, zoodat bij den Bond een statutenwijziging voor dit doel niet noodig was.

De beide andere verenigingen kenden echter geen andere poort, die toegang tot het lidmaatschap gaf, dan die van het examen voor de eigen vereniging, of sedert de laatste paar jaar, het Federatief-examen door Instituut en Organisatie gezamenlijk afgenomen.

Het Nederlandsch Instituut van Accountants heeft aan dit standpunt bijna vanaf den datum der oprichting vastgehouden en heeft ongetwijfeld door dien eisch zijn voornaamste doel: „opleiding en examen voor het accountantsberoep” in hooge mate bevorderd.

Praktisch was in de beide andere verenigingen de toestand dezelfde; sedert vele jaren zijn tot die verenigingen geen leden toegetreden, dan langs den weg van het eigen examen. En omdat ook daar het streven bestond de opleiding en het examen te doen aansluiten aan de groeiende eischen door de praktijk aan ons beroep gesteld, werd bereikt wat voor oogen stond, n.l. de zekerheid, dat de nieuw toegetreden leden uitgerust werden met die kennis en karaktereigenschappen, die voor de goede uitoefening van het beroep noodig zijn.

Dat de Accountancy zich zoo in het bedrijfsleven heeft ingeburgerd, is door dit onderling onafhankelijk werken voor hetzelfde doel der drie genoemde verenigingen mogelijk geweest. Niemand ontkent, dat in de ruim dertig jaren, gedurende welke aan de ontwikkeling van het beroep van public-accountant in Nederland op deze wijze is gewerkt, belangrijke resultaten zijn bereikt, resultaten, die het mogelijk gemaakt hebben, dat aan de vorming van accountants aan Hoogeschool en/of Universiteit kon worden gedacht. Immers de Hoogeschool-opleiding kon eerst worden ter hand genomen, toen het beroep op een bepaald peil was gebracht. Aan Rotterdam komt de eer toe, met die opleiding een begin te hebben gemaakt. In 1917 slaagde aldaar de eerste accountant-student voor het examen, en van dien datum af bestaat dus de academisch gevormde accountant in Nederland. Sedert zijn een goede dertig academisch gevormde accountants door de Hoogeschool gediplomeerd, die zich gedeeltelijk als public-accountant gevestigd hebben, anderdeels posities verkregen bij openbare of particuliere instellingen.

Het kan niet de bedoeling zijn hier in beschouwingen te treden over de wenschelijkheid van deze opleiding. Men zou mij misschien niet voldoende onpartijdig achten, indien ik de voordeelen aan de particuliere opleiding verbonden hier zou vergelijken met de voordeelen verbonden aan de opleiding aan Hoogeschool of Academie. Ik volsta met te constateeren, dat ongetwijfeld beide opleidingen voordeelen bieden; dat de particuliere opleiding nog vele jaren, wie weet hoelang, onmisbaar zal blijken; dat echter ongetwijfeld de academische opleiding in kracht en beteekenis zal toenemen, niet alleen in Rotterdam, maar ook eerlang in Amsterdam, waar binnen korten tijd de nieuwe faculteit met de studie en het examen voor accountants zal worden uitgebreid.

De vereenigingen dienden onder deze omstandigheden de vraag te overwegen of het wel in het beroepsbelang te achten is, dat de langs de twee verschillende wegen opgeleide beroeps-accountants op den duur afzonderlijk georganiseerd zouden blijven. En wij mogen verwachten dat alle belanghebbenden het eens zullen zijn met de uitspraak, die in de vereenigingen met algemeene stemmen is gevallen: Neen, afzonderlijke organisatie is niet gewenscht, beide categoriën behooren in de bestaande vakvereenigingen samen te werken. Slechts door die samenwerking kan het grootst mogelijke nut voor de samenleving worden bereikt, kan het beroep goed worden georganiseerd.

Wij koesteren de verwachting, dat de academisch gevormde accountants blijk zullen geven de in de vereenigingen geuite opvatting te deelen, dat zij bereid zullen zijn leden dier vereenigingen te worden, om op deze wijze gezamenlijk met de andere leden te blijven werken aan den opbouw van het beroep.

Dan kon dit nieuwe geluid in deze lente blijken voorbode van een vruchtbare samenwerking te zijn geweest.

G. H.

DE TERUGHOUDENDHEID VAN DEN ONDERNEMER TEGENOVER WETENSCHAPPELIJK BEDRIJFSBEHEER

In de kringen van ons bedrijfsleven, die een open oog hebben voor de nadeelen en de enorme verspilling, voortvloeiende uit den historischen gang van zaken, waarbij de meest belangrijke functie van het bedrijfsbeheer bestaat in het dagelijks ontwarren en opruimen van verstoppingen, het aanvullen van hiaten en het nemen van bruuske maatregelen in spoedgevallen, zal het enthousiaste betoog over: „De accountant en het Efficiency-Vraagstuk” van Drs. Groot in No. 3 van dit tijdschrift, zeer zeker weerklank gevonden hebben.

Inmers het gevaar van overdrijving en de neiging om systeemloos allerlei losse elementen van bedrijfsbeheer uit vreemde en zelfs overzeesche bedrijven aan onze nijverheid op te dringen, ook al bestaat geen twijfel omtrent hunne superioriteit, zijn factoren, die zooals terecht werd opgemerkt, een latente weerstand hebben doen groeien tegen de inmenging van buiten het bedrijf staande personen.

De volslagen miskenning van de eigenaardigheden, voortvloeiende uit den historischen groei van ons bedrijfsleven, uit de zeer afwijkende sociale structuur en economischen grondslag, heeft geleid tot kostbare experimenten, die veelal door gemis aan samenwerking evenvele tegenslagen met zich sleepten.

Het kwaad op deze wijze berokkend aan een economisch beginsel, waarvan de doorsijpeling in ons bedrijfsleven op den duur toch niet is te stuiten, moet zeker oneindig veel grooter geacht worden, dan de enthousiaste propagandisten buiten de industrie meenen te moeten gelooven.

In ondernemerskringen kan het niet anders dan voldoening

wekken, wanneer openlijk wordt erkend, dat te groote voortvarendheid en de afwezigheid van een juist inzicht in het op traditie wortelend samenstel van ons organisch gegroeide bedrijfsleven, geleid hebben tot overijde conclusies en maatregelen, die gereden twijfel deden ontstaan omtrent de toepassingsmogelijkheden van het gepropageerde beginsel.

Opvallend mag het zeker genoemd worden, dat de ontwikkelingsgang van het wetenschappelijk bedrijfsbeheer hier te lande als het ware evenwijdig loopt aan de lijn, uitgestippeld door den groei dezer beweging in Amerika, zij het dan ook met een tusschenruimte van meer dan 10 jaar.

Ook daar een vereenzelviging van „efficiency” met wetenschappelijk bedrijfsbeheer, een groeiende belangstelling en daadwerkelijke inmenging van enthousiasten, wien werkelijke praktische ervaring op het terrein van het bedrijfsbeheer volslagen ontbrak, doch die heilig geloofden, dat hun propaganda verlies in winst kon doen verkeeren.

„Efficiency-mensen waren fakirs in den ruimsten zin des woords, wier kennis van bedrijfsbeheer even oppervlakkig was, als hun gezichtskring beperkt. Zij slaagden erin het begrip efficiency volslagen om hals te brengen en hadden welhaast onherstelbaar letsel berokkend aan het streven naar wetenschappelijk bedrijfsbeheer. Zij faalden echter om verschillende redenen. Meestal ontbrak hun de kennis, die den grondslag zou moeten vormen hunner pogingen. Indien zij wel de persoonlijke ervaring hadden, was de bredere conceptie afwezig, noodzakelijk om het succes van hun werk te verzekeren. Zij besteedden niet voldoende aandacht aan het standpunt van den werknemer en zij wilden of konden niet samenwerken met de bestaande organisatie. Zij gingen te werk met negeering van en zonder eenig overleg met de oudere leden dier organisatie, totdat het begrip „efficiency” overal het wachtwoord werd voor aaneengesloten tegenstand. In den laatsten tijd heeft de adviseur voor bedrijfsbeheer met geheel andere idealen en kwalificaties de efficiency-mensen vervangen en inderdaad met zeer markant resultaat.”

Dit verre van zachtzinnig oordeel velt *Landsburgh* in zijn *Industrial Management* over zijn landslieden, uit een tijdperk, waarin de ontwikkeling van het wetenschappelijk bedrijfsbeheer in ongeveer een overeenkomstig stadium verkeerde, als men momenteel hier te lande mag aannemen.

Het zij verre van ons de vergelijking tot het uiterste te willen doorvoeren, doch een ieder, wien het wetenschappelijk bedrijfsbeheer ter harte gaat, zal indachtig het „van het westelijk front geen nieuws”, terdege rekening moeten houden met de voetangels en klemmen, die den voortgang op den weg naar het zoo verlokkelijk doel ook hier zouden kunnen belemmeren.

Een der meest op den voorgrond tredende noodzakelijkheden is het breken met de gewoonte, om door het willekeurig aaneenschakelen van onsamenhangende elementen van bedrijfsbeheer te trachten bezuinigingen aan te wijzen. Op de keper beschouwd beoogen deze pogingen slechts den ondernemer te overtuigen, dat het gemis aan een juisten grondslag en de afwezigheid van een logische lijn, die elke ondernemer intuïtief aanvoelt, geen afbreuk doen aan het welslagen der genomen maatregelen. Het uiteindelijke resultaat is maar al te vaak, dat al deze nieuw ingevoerde elementen van wetenschappelijk bedrijfsbeheer (W. B.) een keurslijf vormen, dat als onwennige Zondagsche kleeding wordt afgelegd, zodra de vreemde bezoekers voor goed zijn vertrokken. Hoeveel planborden en bezettingsschema's worden niet meer bijgehouden, omdat, naar verluidt, allerlei veranderingen of uitbreidingen van bedrijf of afzetgebied onophoudelijk tot persoonlijk ingrijpen nopen?

Te veel wordt uit het oog verloren, dat elke onderneming een organisch gegroeid geheel is, waarin niet alleen de verdeling